

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil student: David Korecký

Název práce: Generace umělců 80. let 20. století a kontakty se Západem

Oponoval: PhDr. Petr Šafařík

1. OBSAH A CÍL PRÁCE:

Předložená bakalářská práce si klade za cíl prozkoumat kontakty mezi neoficiálním výtvarným uměním v Československu, resp. v jeho české části, a Západem v 80. letech. Diplomant se snažil zjistit odezvu oněch kontaktů a jejich praktický vliv.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ:

Autor si zvolil náročné téma, které zahrnuje obecné dějiny i dějiny výtvarného umění a je třeba se u něho vyrovnat s mnoha specifiky umělecké scény a trhu s uměním, obecněji uměleckého provozu. Navíc v prostředí zásadně deformovaném komunistickým režimem v ČSSR.

Velmi přínosné je, že diplomant své prameny rozšířil o vlastní výzkumné rozhovory s několika pamětníky – aktéry zkoumaných událostí.

David Korecký předložil jako dílčí shrnutí typologii kontaktů československého/českého neoficiálního výtvarného umění se Západem. Škoda, že se autor nijak nevrátil k vlastnímu tvrzení, kterým svůj návrh typologie uvedl: „na první pohled se může zdát, že [typologie] nepřináší nic neočekávatelného“ (s. 25).

V pasážích, kde se autor snaží o terminologické vyjasnění neoficiálního umění, správně přihlédl i k jiným druhům umění a k obecným uměnovědným a kulturologickým reflexím. Nicméně vzhledem k dalece převažujícímu tématu bakalářské práce by se bývalo hodilo změnit její název doplněním adjektiva „výtvarných“ (umělců).

Student čtyři podtémata své práce nazývá případovými studiemi, avšak u všech je pojednání velmi stručné, takže by se bývalo hodilo skromnější označení. V případě tří výtvarných skupin založených v roce 1987 je téma kontaktů se Západem obsaženo jen nepřímo. Reflexe dobového odtržení od světového uměleckého dění a tematizace politických překážek v poznání i domácí umělecké tradice je velmi přínosná (s. 21), nicméně autor měl buď více dát najevo, že je zacílení jeho pojednání širší, nebo se měl snažit více a explicitně propojit svůj výklad s ohlášeným hlavním tématem – s podobami a vlivy kontaktů neoficiálního československého (a hlavně českého) výtvarného umění se Západem.

Bakalářská práce obsahuje i některé další nedostatky. V jednom místě se David Korecký pohybuje na hranici plagiátorství – na straně 10 v 1. odstavci uvádí shrnutí badatelského konsensu nad pojmem alternativní či undergroundové kultury, téměř doslovně ale přebírá šestiřádkovou pasáž ze zdroje (článku Lukáše Václavíka), na který odkázal výše v textu. Neodkázal ale od oné téměř doslovně převzaté pasáže.¹ Dané místo přitom podle standardů

¹ Kopíruji pasáž ze zdrojového článku Lukáše Vaculíka a doporučuji její porovnání s 1. odstavcem na s. 10 v bakalářské práci Davida Koreckého: „(1) radikální odmítání jakéhokoliv nátlaku, ne však v rovině politické, ale spíše ve smyslu ignorace stávajícího systému, tzv. establishmentu; (2) zřeknutí se závazného uměleckého programu; (3) zdůrazňování autentičnosti v životě i v umění; autentičnosti se dosahuje používáním např. již zmíněného hovorového jazyka, slangů, vulgarismů či porušováním společenských a kulturních tabu; (4) vymezení se vůči totalitním strukturám“ – Václavík, Lukáš, Vymezení termínu underground z pohledu českých

citační etiky vyžadovalo dát najevo odkazem, že student pokračoval v čerpání z naposledy uvedeného zdroje.

D. Korecký odkazuje i na jednu bakalářskou práci, což běžně není přípustné a bylo by třeba takový krok zdůvodnit v komentáři vybraných zdrojů. Totéž platí o knize S uměním do celého světa, o níž se autor hodně opírá v jedné z podkapitol.

Je chvályhodné, že diplomant svou práci doprovodil přílohami. Jen škoda, že z textu neodkazuje na číslo dané přílohy, ale jen obecně, slovy „seznam vystavujících v příloze“ (srov. pozn. pod čarou č. 44–45). O smyslu kroku dát do přílohy kopie celých 32 stran ze zmíněné knihy S uměním do celého světa od Huberta S. Matějčka pochybuji, a to tím spíše, že na tuto část přílohy student odkázal pouze jednou a jen zcela povšechně (pozn. pod čarou č. 58). Navíc není správné nazývat kopii pojmem faksimile (s. 41, autor slovo píše nesprávně v podobě „faksimilie“).

Není dobře, že David Korecký umístil na samotný konec závěru citát (s. 29; navíc citací je v závěru více). Závěr je velmi významnou částí pojednání, citát na tak exponovaném místě působí jako vyhýbání se formulaci vlastního stanoviska. Působí tak i nevhodná dikce studentova uvedení zmíněného závěrečného citátu: „Poslední slova, se záměrem dostát rozhršení výše uvedeným, rozdílně vyznívajícím citacím Hanse Beltinga a Ivana Martina Jirouse, si dovoluji nechat Jindřichu Chalupckému“ (s. 29).

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ:

Bakalářská práce má rozsah jen těsně nad stanovenou dolní hranicí „30 normostran (čistého textu bez poznámkového aparátu, seznamu literatury, příloh a cizojazyčného resumé)“.² Uvádím to proto, že se v textu vyskytuje i několik velmi dlouhých citátů. U půlstránkových citací, které jsou na s. 9 a 12–13, i u některých dalších citátů jen o málo kratších (např. na s. 20) je zjevné, že pro dané sdělení a plynulost výkladu mohly být citace buď kratší, nebo se měly (ty nejdelší) ocitnout v příloze. Totéž platí o pasáži ze stran 19–20, kde autor přetiskuje svůj rozhovor s fotografkou Iren Stehli. Bez oněch zbytečně dlouhých citací by výše zmíněná dolní hranice 30 stran stanoveného rozsahu nebyla dodržena.

Ohledně stylistické roviny předloženého pojednání: *David Korecký prokázal schopnost čtivého výkladu*, místy je to ovšem za cenu hovorových výrazů a žurnalismů (např. na s. 4 nebo 22).

K formální a jazykové stránce bakalářské práce: obsahuje velké množství písarských chyb (např. s. 4, 7, 11), pravopisných chyb (kupř. s. 5, 11, 12, 17) a syntaktických defektů (např. s. 6). Někdy je některý z uvedených druhů chyb přítomen i v klíčových pasážích pojednání, jako je například formulace jeho cíle na s. 4. Je opravdu škoda, že text neprošel náležitou autokorekturou.

Silně neuspokojivou úroveň má způsob zápisu bibliografických údajů – již první odkaz je neúplný. Následně ovšem čtenář zjistí, že student zvolil velmi neobvyklý způsob odkazování, pro příjemce krajně nekomfortní: kombinuje poznámky pod čarou a *princip* závorkového (či tzv. anglosaského) odkazování, kdy se odkazuje jménem autora a letopočtem na závěrečný seznam literatury. Diplomant v tom ale není důsledný, plyne to např. z porovnání poznámek pod čarou č. 1 a 3. Kupříkladu v pozn. pod čarou č. 60 uvádí v rozporu s vlastním zvoleným přístupem plný bibliografický záznam (mimočodem, tato publikace chybí v závěrečném seznamu literatury).

teoretiků. Musicologica, 2015, <http://www.musicologica.cz/glosarium-kveten-2013/vymezeni-terminu-underground-z-pohledu-ceskych-teoretiku> [4. 6. 2017], nestránkováno.

² Vykoukal, Jiří, Vyhláška k organizaci bakalářského semináře a zpracování bakalářské práce z 25. 4. 2016, IMS FSV UK, <http://ims.fsv.cuni.cz/IMSFSV-60.html> [4. 6. 2017], s. 3.

Autor prostě způsob zápisu bibliografických údajů nesjednotil, je to znát i z toho, že někde uvádí v poznámkách pod čarou při odkazech na své rozhovory s pamětníky datum rozhovoru (např. pozn. pod čarou č. 22, 55 nebo 56), jinde u téhož typu pramene nikoliv (např. pozn. pod čarou č. 18, 37, 47, 71). U odkazů na vlastní výzkumné rozhovory by navíc měl připojit i místo (obec) vzniku rozhovoru. V jednom případě je jako datace rozhovoru uveden v závěrečném seznamu zdrojů jen vágně „podzim 2003“ (s. 31).

V jedné obsáhlejší pasáži, kde student převzal odkazy na literaturu z jednoho a téhož internetového zdroje, zachoval téměř beze změny způsob zápisu bibl. údajů z cizí publikace (jen odstranil kapitálky z psaní příjmení), nepřizpůsobil to tedy zápisu zvolenému jím samotným pro bakalářskou práci (srov. poznámku pod čarou č. 21 a volně dostupný internetový zdroj uvedený v prvním odkazu tohoto posudku).

Poznámky pod čarou nejsou nikde ukončeny tečkou, přestože to tak má být.

V závěrečném seznamu zdrojů je řada položek zapsána způsobem odporujícím všeobecně platným zásadám pro zápis bibliografických údajů: autor neuvádí u internetových zdrojů jména daných časopisů, ta si musí čtenář zjistit z internetových adres.

Belgické město nazývané v angličtině Ghent (a diplomantem takto uváděné) se v českém jazyce jmenuje Gent (s. 14). Slovo šéfkurátor se nepíše „šéf-kurátor“ (s. 15).

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE:

David Korecký se pustil do velmi náročného tématu. Nad jeho pojednáním mne napadá několik podnětů, jak by bylo možné stanovený cíl splnit důkladněji – například mohl být více prozkoumán kontext přiblížením dobového vysokého uměleckého školství a oficiálního výstavního provozu. Nabízely se také rešerše v alespoň malém vzorku relevantních alternativních či samizdatových publikací,³ ale i v oficiálních kulturních a uměleckých časopisech (autor jen letmo zmiňuje časopis Československá fotografie a odebírání zahraničního periodika Art in America na AVU v 80. letech; s. 22). Možnou další cestou k ucelenějšímu zpracování tématu mohl být i zájem o to, zda a nakolik přicházely v dané sféře podněty ze Západu také prostřednictvím textů dostupných v Polsku, tedy prostřednictvím překladů západní literatury do polštiny, případně i v rámci česko-polských kontaktů tehdejšího disentu a alternativní kulturní scény.

Vzhledem ke zmíněné náročnosti dané matérie ovšem soudím, že diplomant podal celkově dobrý výkon.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ:

Doporučuji, aby D. Korecký při obhajobě vyjádřil *vlastními slovy* svůj názor k problematice, kterou nastolil s oporou v citátech německého kunsthistorika Hanse Beltinga a Ivana M. Jirouse (s. 27–28).

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA:

Bakalářskou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji známku 3 (*dobře*). Ovšem pro případ studentova vynikajícího výkonu u obhajoby souhlasím s případným udělením známky *velmi dobře* (2).

³ Diplomant přitom zjevně ví o existenci Studijního archivu Galerie H, od roku 2003 spravovaného Archivem výtvarného umění (s. 16).

Datum: 4. 6. 2017

Podpis: Petr Šafařík